

**NIELETNI
W OBLICZU PRAWA**

Odpowiedzialność karną nieletnich

reguluje w zasadniczej części ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich i kodeks karny.

W sprawach nieletnich postępowania przeprowadza sąd rodzinny w miejscu zamieszkania nieletniego (jeżeli są trudności w ustaleniu miejsca zamieszkania, sprawę prowadzi się w miejscu pobytu nieletniego),

NIELETNI

- osoba, która nie ukończyła 18 lat, a przejawia zachowania świadczące o demoralizacji
- osoba, która ukończyła 13 lat, a nie ukończyła lat 17 i dopuściła się popełnienia czynu karalnego
- osoba, która nie ukończyła 21 roku życia i względem której zostały orzeczone środki wychowawcze lub poprawcze

DEMORALIZACJA

to łamanie ogólnie panujących norm społecznych,
tj. tzw. niedostosowanie społeczne, a w
szczególności :

DEMORALIZACJA

- naruszenie zasad współżycia społecznego, np. używanie wulgarnego słownictwa, niestosowanie się do regulaminu szkolnego
- popełnienie czynu zabronionego,
- systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego,
- używanie alkoholu lub innych środków (w tym leków) w celu wprowadzenia się w stan odurzenia,
- uprawianie nierządu, przedwczesne podejmowanie życia seksualnego
- włóczęgostwo, ucieczki z domu
- udział w grupach przestępczych jak również w destrukcyjnych subkulturach, sektach

CZYN KARALNY

to czyn zabroniony przez Ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe, albo wykroczenie określone w artykułach:

- 51 - zakłócanie porządku publicznego,
- 69 - niszczenie i uszkodzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy
- 74 - uszkodzanie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu
- 76 - rzucanie kamieniami w pojazd będący w ruchu
- 85 - samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych
- 87 - prowadzenie pojazdów przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu
- 119 - kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości nie przekraczającej $\frac{1}{4}$ płacy minimalnej
- 122 - niszczenie lub uszkodzanie mienia, jeżeli szkoda nie przekracza $\frac{1}{4}$ płacy minimalnej
- 124 - niszczenie lub uszkodzanie mienia, jeśli szkoda nie przekracza $\frac{1}{4}$ płacy minimalnej
- 133 spekulacja biletami wstępu
- 143 utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego

SPOŁECZNY OBOWIĄZEK

Art. 4. § 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§ 2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

PRAWNY OBOWIĄZEK

Art. 4. § 3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Wobec nieletnich sąd rodzinny może:

- udzielić upomnienia
- zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzania się w stan odurzenia
- ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna

- ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego
- zastosować nadzór kuratora
- skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją
- orzec zakaz prowadzenia pojazdów
- orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego

- orzec umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w rodzinie zastępczej zawodowej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim
- orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym
- zastosować inne środki zastrzeżone w niniejszej ustawie do właściwości sądu rodzinnego, jak również zastosować środki przewidziane w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, z wyłączeniem umieszczenia w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce wsparcia dziennego, placówce opiekuńczo-wychowawczej i regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

Zasady odpowiedzialności karnej,

czyli kiedy nieletni odpowiada jako osoba dorosła

Art. 10. § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

NAUCZYCIEL FUNKCJONARIUSZEM PUBLICZNYM

Po nowelizacji przepisów prawa oświatowego
nauczyciel został objęty specjalną ochroną
- uzyskał status funkcjonariusza publicznego

Wykonywanie funkcji funkcjonariusza publicznego
jest chronione przez kodeks karny.
Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu
są ścigane z urzędu a nie z oskarżenia prywatnego

Chodzi tu o przestępstwa takie jak :

- **Naruszenie nietykalności cielesnej (art.. 222 kk)**

... kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy
mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3 ...

NAUCZYCIEL FUNKCJONARIUSZEM PUBLICZNYM

-Czynna napaść na funkcjonariusza (art.. 223 kk)

... kto działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami lub używając broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu albo środka obezwładniającego, dopuszcza się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 ...

-Znieważenie funkcjonariusza (art.. 226 kk)

... kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku

-Stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy (art.. 224 kk)

... kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej

.... Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest skutek określony art. 156 lub art. 157 sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 ...

W sprawie nieletniego należy kierować się przede wszystkim jego dobrem, dążyć do osiągnięcia korzystnych zmian w osobowości i zachowaniu się nieletniego oraz zmierzając w miarę potrzeby do prawidłowego spełniania przez rodziców lub opiekuna ich obowiązków wobec nieletniego, uwzględniając przy tym interes społeczny.

Dziękuję za uwagę

**Zespół ds. Profilaktyki Społecznej
Komendy Rejonowej Policji
Warszawa VII**

**ul. Grenadierów 73/75
04-007 Warszawa**